

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти 5 -8 класів

Українська мова. Українська література

Основними видами оцінювання є формувальне, поточне, підсумкове

Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання здійснюється з метою відстеження особистісного розвитку учнівства та передбачає використання різних форм:

- самооцінювання;
- взаємооцінювання (оцінювання роботи в групах / парах, під час захисту проєктів);
- оцінювання з використанням карток, піктограм, вікторин, інтелект-карт, шкалювання тощо.

Завдання для оцінювання добираються з метою отримання об'єктивної інформації про рівень досягнень учнями обов'язкових результатів навчання певної групи результатів, а саме:

- ГР 1 – взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- ГР 2 – сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду;
- ГР 3 – висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови;
- ГР 4 – дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

Під час оцінювання застосовуються завдання різних когнітивних рівнів:

- на відтворення знань;
- на розуміння;
- на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях;
- уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Критерії поточного оцінювання результатів навчання учнів

які визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і реалізуються за чотирма рівнями, що дає змогу здійснювати оцінювання за 12-бальною шкалою:

Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Загальні критерії оцінювання слугують основою для галузевих критеріїв оцінювання. Мовно-літературна освітня галузь включає 4 групи результатів споріднених результатів навчання, які оцінюються з урахуванням структури компетентності таким чином:

Група результатів 1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях

Орієнтирами для оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою є наявний рівень знань, вмінь, цінностей та ставлень учнів, який визначається за допомогою таких характеристик:

1 бал:

- сприймання та розпізнавання інформації, отриманої від учителя (інших осіб);
- надання відповідей на окремі прості запитання за змістом почутого з використанням простих однотипних фраз, припущення суттєвих змістових помилок;
- виконання окремих простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя.

2 бали:

- відтворення незначної частини інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел;
- надання відповідей на частину простих запитань за змістом почутого, припущення змістових і логічних помилок;
- виконання частини простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя;
- виявлення зацікавленості до ідей, висловлених іншими;
- комунікація з іншими за потреби з використанням простих однотипних фраз.

3 бали:

- відтворення частини отриманої інформації;
- надання відповідей на прості запитання за змістом почутого, припущення незначних змістових і логічних помилок;
- виконання простих репродуктивних завдань/навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя, долучення до роботи в групі;
- висловлення думок простими фразами, уточнення інформації, потрібної для розуміння змісту почутого.

4 бали:

- відтворення основної отриманої інформації;
- надання відповідей на прості запитання за змістом почутого;
- виконання репродуктивних завдань / навчальних дій за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі;
- підтримка спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази.

5 балів:

- застосування частини основної отриманої інформації для виконання навчальних завдань;
- надання відповідей на запитання за змістом почутого;
- виконання репродуктивних завдань / навчальних дій за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі;
- долучення до спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази.

6 балів:

- застосування отриманої інформації для виконання навчальних завдань;
- виконання репродуктивних завдань / навчальних дій за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі;
- розпізнавання з допомогою вчителя проблемних ситуацій та висловлення окремих припущень щодо способів їх розв'язання;
- спілкування без значних утруднень у межах запропонованої теми.

7 балів:

- виокремлення в почутому інформації, потрібної для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій;
- виконання репродуктивних та окремих частково-пошукових завдань за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі;
- розпізнавання проблемних ситуацій і розв'язання їх відомим способом з допомогою вчителя;
- спілкування в межах запропонованої теми;
- наведення окремих аргументів і прикладів на підтвердження висловленої думки.

8 балів:

- зіставлення, порівняння почутого за визначеними критеріями;
- добір оптимального способу із запропонованих для унаочнення й візуалізації інформації;
- виконання окремих пошукових завдань за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу;
- розв'язання проблемних ситуацій відомим способом під керівництвом учителя;
- заохочення до спілкування й долучення до обговорення певної теми;
- наведення аргументів і прикладів щодо почутого.

9 балів:

- аналіз інформації, отриманої з різних джерел, за визначеними критеріями, перетворення почутого в різні форми повідомлень;
- обґрунтування зв'язку почутого з власним життєвим досвідом; виконання пошукових завдань, зокрема під час роботи в групі;
- розв'язання проблемних ситуацій відомим способом;
- ініціювання спілкування та обмін інформацією щодо обговорюваної теми;
- наведення доречних аргументів й прикладів щодо висловленої думки.

10 балів:

- інтеграція істотної й потрібної інформації з різних джерел для виконання завдань;
- виконання пошукових та окремих творчих завдань, зокрема під час роботи в групі;
- вибір доцільного способу розв'язання проблемних ситуацій;
- вибір доречного способу комунікативної взаємодії в групі;
- переконлива аргументація своєї позиції щодо обговорюваної теми.

11 балів:

- узагальнення інформації з різних джерел та її оцінювання за визначеними критеріями;
- виконання пошукових і творчих завдань, зокрема під час роботи в групі;
- комбінування різних способів виконання завдань у нестандартних ситуаціях;
- вибір ефективного способу комунікативної взаємодії в групі;
- розвиток ідей / думок учасників спілкування щодо обговорюваної теми та побудова логічної аргументації для вирішення спільних завдань.

12 балів:

- оцінка та доцільне використання в різних ситуаціях інформації, отриманої з різних джерел;
- виконання пошукових, творчих завдань, зокрема під час роботи в групі;
- адаптація різних способів виконання завдань відповідно до змінюваних умов, врахування ризиків і прогнозування наслідків;
- виступ посередником у спілкуванні, демонстрація толерантності до різних поглядів і надання роз'яснень за потреби іншим учасникам.

Група результатів 2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

Орієнтирами для оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою є наявний рівень знань, вмінь, цінностей та ставлень учнів, який визначається за допомогою таких характеристик:

1 бал:

- сприймання розпізнавання інформації з тексту/ медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами);

- надання відповідей на окремі прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого з використанням простих однотипних фраз, припускання суттєвих змістових помилок;
- виконання окремих простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя.

2 бали:

- відтворення незначної частини запропонованої інформації;
- надання відповідей на частину простих запитань за змістом прочитаного / переглянутого, припускання змістових і логічних помилок;
- виконання частини простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; виявлення зацікавленості до ідей, висловлених іншими;
- комунікація з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази.

3 бали:

- відтворення частини запропонованої інформації;
- надання відповідей на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, припускання змістових і логічних помилок;
- виконання простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя, долучення до роботи в групі;
- висловлення думки щодо прочитаного / переглянутого простими фразами;
- уточнення інформації, потрібної для розуміння змісту.

4 бали:

- відтворення основної запропонованої інформації;
- надання відповідей на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого;
- виконання репродуктивних завдань за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі;
- пояснення змісту прочитаного / переглянутого з використанням простих фраз.

5 балів:

- застосування частини основної інформації для виконання навчальних завдань;
- надання відповідей на запитання за змістом прочитаного / переглянутого;
- виконання репродуктивних завдань / навчальних дій за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі;
- коментування змісту прочитаного і переглянутого з використанням простих фраз.

6 балів:

- застосування запропонованої інформації для виконання навчальних завдань;
- виконання репродуктивних завдань / навчальних дій за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі;
- розпізнавання з допомогою вчителя проблемних ситуацій й висловлення окремих припущень щодо способів їх розв'язання;
- коментування змісту прочитаного / переглянутого.

7 балів:

- виокремлення інформації, потрібної для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій;
- виконання репродуктивних та окремих частково-пошукових завдань за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі;
- розпізнавання проблемних ситуацій і розв'язання їх відомим способом з допомогою вчителя;
- наведення окремих аргументів і прикладів на підтвердження висловленої думки щодо змісту прочитаного.

8 балів:

- зіставлення, порівняння за визначеними критеріями змісту прочитаного / переглянутого;

- добір прийняттого способу із запропонованих для унаочнення та візуалізації інформації;
- виконання окремих пошукових завдань за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу;
- розв'язання проблемних ситуацій відомим способом під керівництвом учителя;
- долучення до обговорення змісту й форм прочитаного / переглянутого, наведення аргументів і прикладів.

9 балів:

- аналіз інформації, отриманої з кількох текстів / медіатекстів, за визначеними критеріями, інтерпретація змісту та перетворення його в різні форми повідомлень;
- обґрунтування зв'язку прочитаного / переглянутого з власним життєвим досвідом;
- виконання пошукових завдань, зокрема під час роботи в групі;
- розв'язання проблемних ситуацій відомим способом;
- обмін інформацією щодо обговорюваної теми, наведення доречних аргументів і прикладів щодо висловленої думки.

10 балів:

- інтеграція істотної та потрібної для виконання завдань інформації з різних текстів / медіатекстів;
- виконання пошукових та окремих творчих завдань, зокрема під час роботи в групі;
- вибір доцільного способу розв'язання проблемних ситуацій;
- обстоювання своєї позиції щодо обговорюваної теми.

11 балів:

- узагальнення інформації з різних текстів / медіатекстів, оцінка її за визначеними критеріями;
- виконання пошукових і творчих завдань, зокрема під час роботи в групі;
- комбінування різних способів виконання завдань у нестандартних ситуаціях;
- розвиток ідей / думок учасників обговорення прочитаного / переглянутого, вибудова логічної аргументації для вирішення спільних завдань.

12 балів:

- оцінка та доцільне використання в різних ситуаціях інформації, отриманої з різних текстів / медіатекстів;
- виконання пошукових, творчих завдань, виявляючи оригінальність, зокрема під час роботи в групі;
- адаптація різних способів виконання завдань відповідно до змінюваних умов із урахуванням ризиків і прогнозуванням наслідків;
- переконлива аргументація позиції щодо прочитаного / переглянутого, виявлення толерантності до різних поглядів.

Група результатів 3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

Орієнтирами для оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою є наявний рівень знань, вмінь, цінностей та ставлень учнів, який визначається за допомогою таких характеристик:

1 бал:

- демонстрація вміння записувати висловлення, зокрема в цифровому середовищі;
- часткове відтворення способів діяльності за наданим зразком, припускаючись різного виду помилок;
- порівняння написаного зі зразком і коригування за допомогою вчителя.

2 бали:

- відтворення висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлень в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення та їх частковий запис, демонструючи усвідомлення окремих фактів і елементарних уявлень;
- надання відповідей на запитання щодо відповідності письмового висловлення меті, часткове його коригування;

- використання стандартних мовних засобів під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок.

3 бали:

- відтворення та запис висловлень різних письмових жанрів, зокрема повідомлень в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення;
- надання відповідей на запитання щодо відповідності письмового висловлення меті, коригування його лише за допомоги вчителя;
- використання стандартних мовних засобів під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок.

4 бали:

- створення та запис власного висловлення різних письмових жанрів за наданим шаблоном;
- надання відповідей на запитання щодо завершеності власного висловлення, коригування його лише за допомоги вчителя;
- обмежене використання мовних засобів під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.

5 балів:

- створення власних висловлювань різних письмових жанрів за зразком, демонстрація утруднень в дотриманні мети та врахуванні адресата, запис висловлення в довільній формі;
- надання відповідей щодо завершеності власного висловлення в поданій інформації, коригування його лише за допомоги вчителя;
- обмежене використання основних мовних засобів під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.

6 балів:

- створення власних висловлювань різних письмових жанрів за зразком, враховуючи мету та адресата, його запис відповідно до вимог жанру;
- надання відповідей на запитання щодо структурно-сислової завершеності власного висловлення в поданій інформації, коригування його лише за допомоги вчителя;
- обмежене використання стандартних мовних засобів під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.

7 балів:

- створення власних висловлювань різних письмових жанрів, враховуючи мету та адресата, їх запис відповідно до вимог жанру та взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі;
- надання відповідей щодо завершеності власного висловлення;
- часткове коригування написаного щодо форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів);
- використання стандартних мовних засобів під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.

8 балів:

- створення власних висловлювань з урахуванням мети та адресата, їх запис відповідно до вимог жанру та взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі;
- надання відповідей щодо завершеності власного висловлення;
- часткове коригування написаного щодо форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів);
- використання стандартних мовних засобів під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.

9 балів:

- створення власних висловлювань з урахуванням мети та адресата, їх запис відповідно до вимог жанру та взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі;
- аналіз власного тексту з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передачі інформації в умовах взаємодії (зокрема в цифровому середовищі) з учителем або однокласниками;
- коригування та уточнення власного висловлення (за потреби);

- вправне використання стандартних мовних засобів під час створення власних висловлень.

10 балів:

- створення власних висловлювань з урахуванням мети та адресата, їх запис відповідно до вимог жанру та взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі;
- самостійний аналіз власного тексту з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічна доброчесність;
- коригування та уточнення власного висловлення (за потреби);
- вправне використання різноманітних мовних засобів під час створення власних висловлень.

11 балів:

- створення власних висловлювань з урахуванням мети та адресата, їх запис відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутування в цифровому середовищі;
- самостійний аналіз власного тексту з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічна доброчесність;
- коригування та уточнення власного висловлення (за потреби);
- вправне використання різноманітних мовних засобів під час створення власних висловлень.

12 балів:

- створення власних висловлювань різних письмових жанрів з урахуванням мети та адресата, їх запис відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутування в цифровому середовищі;
- самостійний аналіз власного тексту з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічна доброчесність;
- коригування та уточнення власного висловлення (за потреби);
- вільне використання мовних засобів, зокрема експериментування з ними, під час створення власних висловлень, надаючи їм індивідуальних рис.

Група результатів 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

Орієнтирами для оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою є наявний рівень знань, вмінь, цінностей та ставлень учнів, який визначається за допомогою таких характеристик:

1 бал:

- сприймання та розпізнавання інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища (далі - інформація);
- надання відповідей на окремі прості запитання, припускаючись суттєвих помилок;
- виконання частини простих завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя;
- передача інформації, використовуючи короткі однотипні фрази.

2 бали:

- відтворення незначної частини інформації;
- надання відповідей на частину простих запитань, припускаючись суттєвих помилок;
- виконання частини простих завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя;
- комунікація з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази й повторюючи сказане співрозмовниками.

3 бали:

- відтворення незначної частини інформації;
- надання відповідей на частину простих запитань, припускаючись суттєвих помилок;
- виконання завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя;
- долучення до роботи в групі;
- висловлення простими фразами;
- часте перепитування, уточнення потрібної інформації.

4 бали:

- відтворення основної інформації;
- надання відповідей на прості запитання з постійною опорою на запропоноване джерело інформації, пояснення окремих понять / термінів / навчальних дій;
- виконання завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за зразком під керівництвом учителя;
- виконання деяких обов'язків, розподілених в групі, для розв'язання пошукових та/або творчих завдань;
- підтримка спілкування в межах обговорюваної теми, ініційованої іншими, використовуючи прості фрази та обмежено вживаючи наукові поняття.

5 балів:

- застосування основної інформації;
- надання відповідей на прості запитання з постійною опорою на запропоноване джерело інформації, пояснення окремих понять / термінів / навчальних дій;
- виконання незначної частини дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу, під час роботи в групі;
- долучення до обговорення відомої теми, використовуючи прості фрази та доречно вживаючи окремі наукові поняття.

6 балів:

- застосування інформації;
- надання відповідей на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації;
- розуміння та пояснення основних понять / явищ / навчальних дій, наведення простих прикладів;
- самостійне виконання частини дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом;
- розпізнавання окремих проблемних ситуацій з допомогою вчителя і висловлювання припущення щодо їх розв'язання, зокрема під час роботи в групі;
- спілкування щодо способу виконання дослідницького та/або творчого завдання, доречно вживаючи основні наукові поняття.

7 балів:

- виокремлення потрібної інформації у запропонованих джерелах;
- надання відповідей на запитання за опрацьованою інформацією;
- перетворення одного виду інформації в інший за зразком;
- виконання окремих дослідницьких та/або творчих завдань за запропонованим алгоритмом самостійно або в співпраці з однокласниками, за потреби звертаючись по допомогу;
- розпізнавання окремих проблемних ситуацій і висловлювання припущення щодо їх розв'язання;
- долучення до обговорення окремих етапів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наведення окремих аргументів і прикладів.

8 балів:

- порівняння, зіставлення наукової інформації з обраних джерел, порівняння матеріалу за визначеними ознаками;
- виконання окремих дослідницьких та/або творчих завдань за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі;
- розв'язання проблемних ситуацій відомим способом під керівництвом учителя;
- долучення до обговорення процесу та результатів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наведення аргументів і прикладів, доречно використовуючи наукові поняття.

9 балів:

- аналіз, упорядкування інформації з різних джерел, представлення її в різні способи;
- виконання дослідницьких та/або творчих завдань відомим способом, зокрема під час роботи в групі;
- обговорення та доречне коментування результатів наукової та/або творчої роботи, спираючись на знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища.

10 балів:

- інтеграція істотної та потрібної інформації з різних джерел, виявляючи проблеми, що можуть бути досліджені науково, визначення способів використання досліджених одиниць і явищ у власній творчості;
- виконання дослідницьких та/або окремих творчих завдань самостійно або в групі;
- вибір доцільного способу розв'язання проблемних ситуацій;
- аргументування власної позиції щодо наукових та/або творчих питань, зокрема в межах вирішення спільних завдань, спираючись на авторитетні джерела.

11 балів:

- узагальнення та оцінка наукової інформації за визначеними критеріями;
- виконання дослідницьких та/або творчих завдань, зокрема під час роботи в групі;
- використання мовних засобів для втілення творчих задумів, виявляючи власні уподобання;
- розвиток наукових/творчих ідей учасників обговорення, вибудова логічної аргументації на основі знань про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища.

12 балів:

- оцінка отриманої з різних джерел наукової інформації, доцільне використання її в дослідницькій і творчій діяльності;
- виконання дослідницьких завдань самостійно або в групі (від постановки проблеми до представлення результатів); оригінальне використання мовних засобів для втілення творчих задумів;
- узгодження різних позицій щодо наукових та/або творчих питань, спираючись на системні знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища й визнаючи можливість множинних поглядів.

За потреби його можна проводити для отримання інформації про рівень досягнень очікуваних результатів учнів з певної теми, розділу і використовувати для коригування освітнього процесу.

Підсумкове оцінювання

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично, а кількість підсумкових робіт встановлює вчитель самостійно. Вони можуть охоплювати один, декілька або всі групи результатів мовно-літературної освітньої галузі, визначених у Держстандарті.